

LEKARSKA TAJEMNICA ZAWODOWA

PYTANIA I ODPOWIEDZI

Przewodnik dla lekarzy, opracowany w zespole prawników

BUZUK/POPIELARSKA

Gdańsk, 2017

WPROWADZENIE:

Wykonywanie zawodu lekarza wiąże się z dostępem do informacji, których ujawnienie może ingerować w prawa pacjenta. Zarówno lekarze, jak i lekarze dentyści zobowiązani są do zachowania tajemnicy zawodowej. Wiedza o tym, czym jest tajemnica lekarska, kiedy następuje jej naruszenie oraz kiedy można z niej skorzystać wpływa nie tylko na komfort pracy lekarza. Często pomaga mu uchronić się od odpowiedzialności.

TAJEMNICA LEKARSKA: definicja

Tajemnicą lekarską są objęte te informacje, które dotyczą pacjenta, a zostały uzyskane w związku z wykonywaniem zawodu lekarza (art. 40 ust. 1 ustawy o zawodzie lekarza i lekarza dentysty).

Nie ma znaczenia, czy informacje dotyczą stanu zdrowia czy innych kwestii – np. życia rodzinnego, osobistego, zawodowego. Z przysięgi Hipokratesa składanej przez lekarzy wynika obowiązek zachowania tajemnicy lekarskiej:

„Cokolwiek bym podczas leczenia, czy poza nim, z życia ludzkiego ujrzał czy usłyszał, czego nie należy na zewnątrz rozgłaszać, będę milczał, zachowując to w tajemnicy”.

TAJEMNICA ZAWODOWA: dlaczego warto o niej pamiętać?

Tajemnica lekarska chroni pacjenta. Nakłada na lekarza zakaz ujawniania informacji uzyskanych w trakcie wykonywania zawodu. Lekarz powinien pamiętać o tych ograniczeniach, gdyż mogą z nich wynikać roszczenia kierowane pod jego adresem.

ORZECZNICTWO:

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2008 r. sygn. akt III CSK 16/08

Nie należy wypowiadać się na temat stanu pacjenta, nawet jeśli on sam udziela takich wypowiedzi:

Pani Renata R. zwróciła się do Sądu o zasądzenie od lekarza ginekologa, który prowadził jej ciążę kwoty 30.000 zł zadośćuczynienia. Jej zdaniem lekarz naruszył jej dobra osobiste, udzielając prasie informacji objętych tajemnicą lekarską. Lekarz ten prowadził ciążę Pani Renaty. W 18 tygodniu ciąży kobiety ginekolog ustalił, iż u płodu może występować wada genetyczna w postaci zespołu Turnera. Zdaniem kobiety opieka nad nią w czasie ciąży była niewłaściwa, o czym opowiedziała w wywiadzie prasowym. Opowiadała także o przebiegu ciąży i problemach, jakie wtedy miała oraz o chorobie dziecka.

Dziennikarka gazety skontaktowała się z lekarzem, który podał informacje uzyskane w związku z leczeniem Pani Renaty. Powiedział m.in. o chęci usunięcia przez nią ciąży, wątpliwościach co do ojcostwa męża oraz stosunku rodziców do upośledzonej córki.

Sądy obu instancji oraz Sąd Najwyższy uznały, iż postępowanie lekarza stanowiło naruszenie tajemnicy lekarskiej, a w konsekwencji naruszenie dóbr osobistych powódki. Z tego tytułu Pani Renata otrzymała zadośćuczynienie.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 marca 2016 r. sygn. akt II FSK 1452/14

Fakt korzystania z usług danego lekarza przez pacjenta stanowi tajemnicę lekarską.

W toku postępowania podatkowego dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej wezwał lekarza do wskazania danych osobowych pacjentów, w tym imienia, nazwiska i adresu. Lekarz odmówił ujawnienia tych danych, za co został ukarany karą porządkową w wysokości 2.000 zł.

Lekarz odwołał się od tej decyzji, ale rozstrzygnięcie to zostało utrzymane w mocy przez dyrektora Izby Skarbowej. Sprawa trafiła do Sądu.

Lekarz wskazywał, że przekazanie organowi podatkowemu danych osobowych pacjentów byłoby równoznaczne z naruszeniem tajemnicy lekarskiej. Argumentacji tej nie podzielił Wojewódzki Sąd Administracyjny uznając karę za zasadną i argumentując, że imię, nazwisko i adres nie są objęte tajemnicą lekarską, bo nie są to tzw. wrażliwe dane medyczne.

Skargę kasacyjną złożył zarówno pełnomocnik lekarza, jak i Rzecznik Praw Obywatelskich. W obydwu skargach podniesiono zarzut zawężającej wykładni pojęcia tajemnicy lekarskiej. Zdaniem lekarza, jak i RPO, tajemnica lekarska obejmuje nie tylko stan medyczny pacjenta, ale także fakt korzystania przez niego z usług lekarza. Tym samym ochronie podlegają również dane identyfikacyjne pacjenta, stanowiące część dokumentacji medycznej. Naczelny Sąd Administracyjny podzielił ten pogląd i uchylił wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a także postanowienie dyrektora Izby Skarbowej o nałożeniu kary porządkowej.

TAJEMNICA LEKARSKA W SĄDZIE:

---

1. Zostałem wezwany do Sądu cywilnego jako świadek w procesie o odszkodowanie i zadośćuczynienie przeciwko szpitalowi/ ubezpieczycielowi szpitala. Czy Sąd zwolni mnie z obowiązku zachowania tajemnicy lekarskiej?

Nie. W postępowaniu cywilnym Sąd nie może zwolnić lekarza z obowiązku zachowania tajemnicy lekarskiej.

2. Czy wobec tego muszę zeznawać w charakterze świadka?

Należy stawić się w Sądzie w terminie określonym w wezwaniu i odpowiedzieć na pytania Sądu dotyczące tożsamości lekarza wezwanego w charakterze świadka (imię i nazwisko, wiek, zawód, miejsce zamieszkania) oraz jego stosunku do stron (krewny, obcy). Zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego (art.261 § 2 kpc) świadek może jednak odmówić odpowiedzi na pytanie, jeśli zeznanie miałoby być połączone z pogwałceniem istotnej tajemnicy zawodowej. Taką tajemnicą zawodową jest niewątpliwie tajemnica lekarska. Lekarz wezwany jako świadek może więc odmówić odpowiedzi na jakiegokolwiek pytanie objęte obowiązującą go tajemnicą lekarską mówiąc na przykład „odmawiam odpowiedzi na pytanie w związku z obowiązującą mnie tajemnicą zawodową”.

3. Co jest objęte moją tajemnicą zawodową?

Zgodnie z ustawą o zawodzie lekarza i lekarza dentysty tajemnicą zawodową są informacje związane z pacjentem, a uzyskane w związku z wykonywaniem zawodu (art. 40 ust. 1 ustawy). Tajemnica lekarska jest więc zdefiniowana bardzo szeroko. Należy jednak zwrócić uwagę, iż przepisy uprawniają jednak lekarza do odmowy odpowiedzi na pytanie w przypadku „istotnej” tajemnicy.

4. O czym mogę mówić w Sądzie?

Łatwiej odpowiedzieć na pytanie, o czym lekarz nie powinien mówić. Z pewnością lekarz nie może odpowiadać na pytania dotyczące co najmniej stanu zdrowia powoda/powodów, rozpoznanego u niego schorzenia, zastosowanego leczenia, zaleceń lekarskich, wyników badań i efektów leczenia. Ostateczna ocena, co stanowi istotną tajemnicę lekarską, należy do lekarza.

5. W jakiej sytuacji mogę odpowiadać na pytania dotyczące zagadnień objętych tajemnicą lekarską?

Kiedy pacjent zwolni Cię od obowiązku zachowania tej tajemnicy. Jeśli nie wiesz o takim zwolnieniu, nie należy narażać się na odpowiedzialność związaną z naruszeniem tajemnicy lekarskiej. W razie wątpliwości można poprosić powoda- pacjenta żeby złożył oświadczenie, że zgadza się na zwolnienie z tajemnicy lekarskiej. Czasem przyjmuje się też, iż jeśli to powód- pacjent wniósł o przesłuchanie lekarza w charakterze świadka, zgodził się na ujawnienie przez niego tajemnicy zawodowej, zawsze jednak zalecamy uzyskać wyraźną zgodę pacjenta..

6. Czym grozi mi złożenie zeznań bez zgody powoda?

Złożenie zeznań bez zgody powoda - pacjenta grozi odpowiedzialnością cywilną za naruszenie praw pacjenta oraz dóbr osobistych pacjenta co najmniej w postaci jego prawa do prywatności i prawa do ochrony informacji o jego stanie zdrowia. Grozi też odpowiedzialnością karną i odpowiedzialnością dyscyplinarną. W praktyce sądowej coraz częściej spotykane są pozwy o zapłatę za naruszenie tajemnicy lekarskiej, także podczas składania zeznań w postępowaniu cywilnym.

Opisane wyżej pytania zostały przez nas wybrane jako jedne z najczęściej zadawanych i przy tym najbardziej oczywistych. Zwracamy uwagę na daleko idące odmienności każdego z przypadków, często mimo pozornie zbliżonych okoliczności. Zachęcamy do zapewnienia sobie profesjonalnej ochrony prawnej na jak najwcześniejszym etapie postępowania.

Masz więcej pytań?

Potrzebujesz wsparcia prawnika?

Pomożemy.

info@buzukpopielarska.pl

+48 502 250 326